

Vymezení základních pojmů, účel a smysl evaluace kulturních projektů, problematika měření výkonnosti, terminologie

Ing. Martin Zelený, Ph.D.

Katedra arts managementu, FPH VŠE v Praze

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MSMT
MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Vymezení základních pojmů

- **kultura** - plastický a mnohovýznamový program činnosti jednotlivců a sociálních skupin, který je fixovaný sociokulturní samoregulací a kulturními stereotypy, přetvářený společenskou činností a předávaný prostřednictvím kulturního dědictví
 - základní významy
 - produkty umělecké činnosti
 - způsob života, civilizovanost
 - vymezení skupiny lidí nebo etnika
 - výsledek pěstitelské činnosti

Vymezení základních pojmů

- **projekt** - časově ohraničená a ucelená sada činností a procesů, jejímž cílem je zavedení, vytvoření nebo změna něčeho konkrétního. Projekt musí mít jasný cíl, výsledek či užitek, tedy něco, co má realizovat vytvořit či změnit. Zásadní je nejen časové omezení a unikátnost výstupů, ale i zajištění finančními a jinými zdroji, vědomí případných rizik a nutnost realizaci projektu průběžně monitorovat. Projekt se člení na dílčí procesy, které se dále člení na dílčí akce. Jednotlivé procesy a akce mohou probíhat paralelně či následně v závislosti na technologických nebo jiných omezeních

Vymezení základních pojmů

- **kulturní program** - široký soubor kulturních událostí propojených jednak společnou myšlenkou či jednotným cílem a jednak vzájemnou provázaností událostí, které mají vytvářet synergické efekty v delším časovém horizontu. Kulturní program zpravidla reaguje na jasně definovaný veřejný zájem a je proto zčásti vázán na podporu z veřejných zdrojů. Může být přímou součástí kulturní politiky státu, regionu či municipality. Zpravidla se opírá o legislativní nástroje a reaguje na dlouhodobě formulované, strategicky pojaté cíle rozvoje společnosti, sociálních skupin či významných aktérů z privátního sektoru (podnikatelé, nadnárodní subjekty, vlastníci kulturní infrastruktury)

Vymezení základních pojmů

- **kulturní projekt** - cílený sled činnosti několika jedinců za účelem dosažení určitého kulturního výstupu, přínosu či změny. V obecné rovině chápat jako časové nebo regionální vyjádření širšího kulturního programu, jehož je sice integrální součástí, nicméně má svá vlastní specifika. Představuje relativně uzavřený celek kulturních událostí a může být regionálně nebo ekonomicky vydefinován či zaměřen na specifické sociální skupiny. Zatímco hodnocení programu je zaměřeno zejména na dlouhodobé, vnější účinky popř. na celkovou efektivitu hospodaření s veřejnými prostředky, projekt má svůj vlastní rozpočet, měl by mít jasně stanovené a ve střednědobém horizontu naplnitelné cíle. Měl by zahrnout také otázky kvality a dramaturgie. Evaluace programu je zaměřena na hodnocení kulturně-politického vyznění, hodnocení projektu musí vždy obsáhnout i rozpočtové aspekty a hodnotit účinnost použitých manažerských metod a mediální strategie. Evaluace projektu musí nutně zahrnout jak otázky hodnocení jednotlivých událostí, tak i celkové vyznění všech událostí v jeho rámci pořádaných

Vymezení základních pojmů

- **kulturní event/akce** – jeden z možných výstupů či cílů kulturního projektu _ představuje konkrétní časově, organizačně i finančně samostatnou jednotku, která může, ale nemusí být součástí kulturního projektu (či programu). V širších souvislostech je nicméně vždy provázána s kulturní a hospodářskou politikou státu, nutně reaguje na pozitivní i negativní podmínky ekonomického, správního, legislativního i kulturního prostředí. Přes zdánlivou nezávislost je vždy součástí širšího společenského systému, na nějž musí reagovat
 - typickým příkladem jsou historické rekonstrukce, divadelní představení, koncerty atp.
 - alternativní cíle mohou být hmotné povahy – publikace, televizní pořad, atp.

Vymezení základních pojmů

- **evaluace** - proces systematického shromažďování a analýzy informací podle určitých kritérií za účelem dalšího rozhodování
 - vždy podmíněna institucionálním prostředím i kulturní vyspělostí konkrétních lokálních a regionálních společenství. Při hodnocení dlouhodobých dopadů kulturních událostí můžeme dojít k závěru, že konkrétní ekonomické výstupy mohou být méně významné ve srovnání s rostoucím vnímáním kulturních hodnot, a tím pádem i se zvyšující se kapacitou trhu zboží kulturní povahy v daném společenství. Evaluace je v tomto pohledu zaměřena spíše na měření dlouhodobé efektivity státní kulturní politiky ve vztahu k otvírání tržní kapacity pro pořádání kulturních událostí a obecně k tržnímu uplatnění zboží kulturní povahy. Evaluace v kultuře musí vždy brát v úvahu strategické zacílení státní kulturní politiky a hodnotit dosahování dílčích cílů, které jsou závislé jak na konkrétním politickém záměru, tak na aktuální dostupnosti veřejných finančních prostředků

Vymezení základních pojmů

- **kulturní evaluace** - hodnocení racionality, efektivity a veřejné prospěšnosti činností v oblasti kultury, a to z hlediska ekonomické praxe v podmínkách kulturního podnikání, z hlediska veřejné ekonomiky, státní kulturní politiky a mezinárodních interkulturních aktivit
 - musí vedle ekonomického vyhodnocení na základě analýz výnosů a nákladů zahrnovat také vyhodnocení z hlediska sociálních funkcí umění, které vyjadřují jak spokojenost jedinců, tak dopad na celou komunitu či region. Tyto dopady lze odvozovat na základě dřívějších zkušeností, porovnáváním s podobnými událostmi nebo dotazníkovými šetřeními s využitím hodnotících škál. Dopady na společnost v dlouhodobém pohledu jsou při evaluaci jednotlivých událostí a projektů jen obtížně zachytitelné

Přístupy k evaluaci

- obvyklé definice evaluace přes jejich různorodost spojuje **důraz na proces získávání podkladů a postupy uplatňované při jejich vyhodnocení**
- **evaluace** by měla být činností uplatňující vědecké postupy s cílem získat a analyzovat obsah, strukturu a výstupy případných objektů
- **konstruktivistická definice** vede ke kotvení postupů a celého pojetí evaluace včetně toho, jak jí provádět v daných konkrétních případech a jaké výstupy očekávat
- v rámci vývoje evaluace se projevuje snaha formalizovat jednotlivé postupy používané při evaluaci se projevuje zapojením některých principů vědeckého výzkumu, resp. metod a technik používaných ve společenskovědním výzkumu

Přístupy k evaluaci

- evaluace by měla zjišťovat, zda se podařilo dosáhnout stanovených cílů
- v praxi se málokdy děje – snaha komparovat atd. atd.
- mělo by jít o jasně definovaný rámec činností a jejich posloupnosti, a na základě výstupů by potom mělo dojít k zlepšení stavu systému (týmu, skupiny, projektu, čehokoli)
- včetně toho, co je pro zlepšení třeba udělat
- a jak
- strategie / taktika

Přístupy k evaluaci – konfirmační evaluace

- **goal-based evaluation/objectives oriented (Ralph Tyler)**
- Původní motiv byla obava, že nově zaváděné osnovy nebude možné ověřit na základě starších evaluačních metod, a tedy vůbec nebude možné ověřit jejich dopad
- evaluační metodický rámec založený na přiřazování skutečně dosahovaných a empiricky ověřitelných výsledků k předem definovaným cílům (k tzn. očekávaným výstupům). Následně dochází ke komparaci obou výše uvedených.

Přístupy k evaluaci – konfirmační evaluace

- předem definované cíle jsou v rámci konfirmační teorie základním a jediným zdrojem kritérií
 - cíle musí mít měřitelnou podobu
 - cíle musí mít odraz v základních charakteristikách vyhodnocovaného objektu
- základní kroky konfirmační evaluace (na příkladu původního návrhu):
 - definování cílů objektu
 - kvantifikace cílů objektu a jejich klasifikace (uspořádání cílů do skupinek dle věcné podobnosti)
 - nalezení specifických behaviorálních vzorců pro každou skupinku cílů objektu; jinými slovy definovat znaky (ukazatele) unikátnosti každé skupinky cílů
 - identifikace situací, ve kterých je možné výskyt požadovaných behaviorálních vzorců zachytit (pozorovat); nalezení okolností, na nichž lze míru dosažení stanovených cílů daného objektu jasně dokumentovat
 - výběr adekvátních metod získání potřebných údajů pro každou skupinku cílů resp. behaviorálních vzorců; výběr či vývoj metodiky měření stupně dosažení cílů objektu
 - volba optimální metody sběru dat, provedení předvýzkumu a vlastní sběr dat
 - srovnání získaných údajů s předem definovanými cíli; stanovení způsobu využití získaných výsledků a nástin možností a omezení při jejich interpretaci

Přístupy k evaluaci – konfirmační evaluace

- konfirmační evaluace je **první evaluační teorie využívající zpětnou vazbu** směřující k odstranění nedostatků zkoumaného objektu
- konfirmační evaluace je dosud v modifikované podobě využívána v USA a do určité míry i Evropskou komisí
- **výhodou** konfirmační evaluace je relativní jednoduchost provedení bez nároku na speciálně školené evaluátory. Zároveň vede zapojené strany k zamyšlení nad původními záměry a skutečně dosaženými cíli.
- **nevýhodou** je dekontextualizace skutečných problémů a skutečného stavu

Přístupy k evaluaci – explorační evaluace

- **goal-free evaluation (Michael Scriven)**
- oproti konfirmační evaluaci vykazuje vyšší stupeň pozornosti věnovaný skutečným výstupům, výsledkům a dopadům evaluovaných objektů
- hodnotí se cíle a odmítá jejich prvotní definovanost, důležitá je nezávislost evaluátora. Důraz se klade na hledání prokazatelných extrémů a jejich sanaci
- evaluátor se zaměřuje zejména na extrémy jejich odstranění > hledání, nikoli, že by o nich předem věděl

Přístupy k evaluaci – explorační evaluace

- Využití je hlavně v případě, že je třeba odhalovat některé ze stránek evaluovaného objektu,
- Zpravidla
- S W O T
- P E S T E L
- Důvodem bylo hlavně to, že původní konfirmační evaluace v podstatě od počátku rámovala evaluaci tak, že se nebylo možné vychýlit

Přístupy k evaluaci – explorační evaluace

- evaluátor musí být co nejvíc vzdálen nejen od objektu, ale i zapojených subjektů
- vysoká míra odbornosti a předpokladů
- tendence k ovlivňování
- vzhledem k subjektivitě velký prostor pro chyby

- netransparentní

- možnost samozřejmě kombinovat s jinými typy > zkvalitnění, odstranění nevýhod

Přístupy k evaluaci – konstruktivistická evaluace

- **constructivist evaluation (Egon Guba, Yvonna Lincolnová)**
- „evaluace čtvrté generace“ či „naturalistický přístup“
- je reakcí na obecně převládající pozitivistické chápání reality jako objektivní danosti a možnosti jejího zkoumání a hodnocení
- neodděluje evaluátora a objekty / subjekty
- snaha zapojit úplné maximum dotčených
- definuje a popisuje zapojené > následně dává do kontextu s objektem a sumarizuje možnosti jakým ovlivňují subjekt, a co to pro evaluaci znamená

Přístupy k evaluaci – konstruktivistická evaluace

- v zásadě institucionalistický přístup
- relativismus
- subjektivita (vědomá)
- rovnost z hlediska vlivu a rozmanitosti

- překračuje rovinu objektu a interesovaných subjektů

- subjekt jako jeden z indikátorů > jeden z prvků evaluovaného systému

Přístupy k evaluaci – konstruktivistická evaluace

- vysoká náročnost
- protinázory
- konflikty
- odmítání
- zájmovost subjektů na konkrétním výsledku

- proto se příliš neuplatňuje v praxi, z hlediska teorie je však přínosná 😊

Přístupy k evaluaci – evaluace vedená teorií

- **theory-driven evaluation (Huey-Tsyh Chen, Peter Rossi)**
- relativizuje evaluaci jako takovou
- resp. její výstupy > navržený způsob
- kvantitativní modely
- počty pozorování / reprezentativnost

- řešení je v doplnění poznatků z ostatních evaluací o nový typ dat / informací / etc.
- čili o charakteristické vlastnosti daného evaluovaného objektu

Přístupy k evaluaci – evaluace vedená teorií

- metoda předpokládá určité charakteristiky samotného provedení evaluace
 - předpokládané majority / odchylky / problémy / etc.
 - kontext s představou o tom, co by objekt teoreticky mohl způsobit
 - výsledkem je jakýsi „ideál“ či „optimum“, od kterého se následná evaluace odvíjí
-
- pracuje se všemi předchozími přístupy a kombinuje je modifikuje atd. atd.
 - ověřuje, zda se metoda a objekt skutečně chovají předpokládaně
 - >>> testování hypotéz

Přístupy k evaluaci – evaluace vedená teorií

- přístup k realizaci evaluace vedené teorií je založen na třech elementárních principech:
 - zaměření na změnu – detailní popis mechanismů působících směrem od objektu evaluace
 - zachycení dynamiky objektu
 - konceptualizace evaluovaného objektu na detailním rozboru strategie
 - analýza konkrétních použitých nástrojů objektu, jejich intenzita a způsob použití
 - volba kritérií pro evaluaci
 - návaznost na Tylera i Scrivena
 - kritéria navrhuje interesované strany

Přístupy k evaluaci – evaluace vedená teorií

- evaluace vedená teorií věnuje pozornost následujícím oblastem:
 - povaha objektu
 - implementační prostředí
 - výsledky objektu
 - dopady výsledků objektu
 - kauzální vztah mezi povahou objektu a jejím výsledkem
 - zobecnění

Přístupy k evaluaci – evaluace vedená teorií

- **cílem** evaluace vedené teorií je snaha o dosažení vyváženého poměru mezi tím co objekt vyžaduje a co vyžaduje okolí
- **výhodou** je, že vše se odvíjí od n pozorování a tedy v podstatě vrství zkušenostní bázi
- Na druhou stranu je náročná na získávání předchozích realizovaných evaluací
- I na podobné typy evaluovaných objektů
- V podstatě na vše, neb vyžaduje co nejvíce „pozorování“

Přístupy k evaluaci – komparace přístupů

	Konfirmační evaluace	Explorační evaluace	Konstruktivistická evaluace	Evaluace vedená teorií
Definice	Vztah výstupů a cílů	Srovnání výstupů s potřebami	Evaluační realita není daná, je mentální konstrukcí	Mechanismus objektu je zachytitelný pomocí teorie změny
Předmět evaluace	Konfirmace cílů	Identifikace dosažených efektů	Vnímání efektů interesovanými stranami	Vysvětlení mechanismu dosažení efektů
Klíčová informace	Cíle a výstupy, indikátory	Zamýšlené a nezamýšlené důsledky	Konstrukce reality	Teorie působení objektu
Role evaluátora	Nezúčastněná, objektivní	Nezávislá autorita, bez interakce	Interesovaná strana	Nezúčastněná
Role kontextu	Bezvýznamná	Nespecifická	Dána interakcí interesovaných stran	Kritická
Výhody	Systematičnost, tradiční vědecké základy, legitimizuje alternativní metody sběru dat	Proveditelná bez znalosti cílů, upozorňuje na roli vedlejších efektů, flexibilně stanovuje indikátory	Klade důraz na zájmy všech stran	Pomáhá pochopit mechanismus objektu
Nevýhody	Není dán způsob stanovení cílů, příliš akcentuje design, vede ke konvergentním efektům	Neposkytuje návod pro praxi, vyžaduje kompetentního evaluátora, může zkreslovat definice potřeb	Obtížná proveditelnost, limity konvergence interesovaných stran, riziko ztráty nezávislosti evaluátora	Zaměřuje se na nepozorovatelné procesy, vysoké riziko opakování záměrů iniciátora

(Remr, 2013)

Účel a smysl evaluace kulturních projektů

- projekty generují dopady
 - ekonomické
 - sociokulturní
 - environmentální
- je nutno vyhodnocovat, zejména pokud jsou projekty financovány
 - vnějšími zdroji – pro zadavatele, investora
 - vnitřními zdroji – pro pořadatele, spoluorganizátora

Účel a smysl evaluace kulturních projektů

- kulturní manažeři

- evaluace poskytuje ekonomické informace o významu vlastní organizace či projektu. Pokud využívá průzkumu mezi návštěvníky, lze vytvořit i zprávu o kvalitě marketingu.
- nejčastěji se evaluace provádí za účelem podpory fundraisingu, kde slouží jako podpora přihlášek do grantových řízení. Případně jsou výstupy evaluace používány pro získávání sponzorství či jako nástroj pro lobbying
- evaluaci je možné využít jako nástroj pro zlepšení vztahů pro veřejnost – média vítají informace o ekonomických i jiných dopadech kulturních projektů

Účel a smysl evaluace kulturních projektů

- zástupci místních samospráv, vláda
 - evaluace přináší informace o přispívání konkrétních objektů/projektů do ekonomiky. Municipality tak mohou spolupracovat na zvýšení efektivity a zvyšování ekonomických dopadů například prostřednictvím přímé i nepřímé podpory
 - evaluace dává přehled o činnosti organizací v rámci jednotlivých samospráv
 - evaluace poskytuje podklady pro tvorbu koncepcí kultury a cestovního ruchu
 - evaluace může sloužit k odhadům budoucího vývoje v regionu

Účel a smysl evaluace kulturních projektů

- poskytovatelé vnější zdrojů
 - evaluace poskytuje informace o kvalitě, významu a hodnotě daného projektu a je tak možné ji využívat jako argument při rozhodování o přidělení prostředků
 - sponzory zajímá především průzkum mezi zákazníky, zda je mezi nimi obsažena jejich cílová skupina a zda je tedy daný projekt pro ně vhodnou investicí

Účel a smysl evaluace kulturních projektů

- ekonomické dopady

- relativně **zjevné** – vyjádřené **kvantitativně** (např. finanční příjem)
 - vnitřní ekonomické indikátory
- **externality** a multiplikační efekty – obtížně měřitelné (např. výdaje spojené s dopravou)
 - v současnosti metodicky přesvědčivě nepodložené
- **vliv na zaměstnanost** – pracovní příležitosti
 - částečně metodicky podložené

„Objektivní měření efektivity prostředků vložených do organizace kulturních projektů a kulturních organizací je spjato zejména s vyčíslením vedlejších dopadů akcí v konfrontaci s konkrétními podmínkami sociálního prostředí na národní, regionální a místní úrovni.“

Účel a smysl evaluace kulturních projektů

- ekonomické dopady
 - budování image destinace
 - zvyšování návštěvnosti místa
 - krátkodobé
 - dlouhodobé
 - možné prodloužení návštěvnické sezóny
- mediální pozornost
 - roste povědomí

Účel a smysl evaluace kulturních projektů

- sociokulturní dopady

- obtížněji pozorovatelné
- rozšiřování duševního obzoru návštěvníků
- zvyšování povědomí o významu a ochraně kulturního dědictví
- v případě lokálních událostí posilování sounáležitosti
- zachovávání kulturních tradic, zvyků a zapomenutých řemesel
 - např. národopisná slavnost jízda králů ve Vlčnově

„vliv na každodenní život lidí přímo nebo nepřímo spojený s daným projektem a na hodnoty, postoje, přesvědčení nebo tradice, kterými se tento každodenní život řídí“

Účel a smysl evaluace kulturních projektů

- environmentální dopady
 - vliv a dopady projektů na životní prostředí
 - **negativní**
 - přetížení
 - poničení technické infrastruktury
 - nadměrná produkce odpadků
 - přelidnění
 - **pozitivní**
 - rozvoj technické infrastruktury
 - budování silniční sítě
 - rekonstrukce veřejných prostranství
 - projekty jsou obvykle krátkodobé a jejich environmentální dopady bývají zanedbatelné

Účel a smysl evaluace kulturních projektů

- projekty mají potenciál pro rozvoj destinace a jejích obyvatel
- výsledky mohou být použity
 - veřejnou správou při rozhodování o podpoře
 - organizátory k odhalení problémů a jejich odstranění
- v současnosti se v České republice teprve vytváří informační základna určená pro budoucí statistické analýzy, komparace se zahraničím je nerelevantní

„Evaluace projektů má význam pro ospravedlnění podobných aktivit před interesovanými stranami, mezi něž zpravidla patří sponzoři, ekonomické a turistické agentury, zájmové skupiny i široká veřejnost.“

Problematika měření výkonnosti

- **orientační otázky** při hodnocení kulturního projektu
 - V čem byl letošní projekt lepší než předchozí z ekonomického, sociálního a environmentálního pohledu?
 - Zvýšila se dodatečná zaměstnanost v dané lokalitě?
 - Jaká je návštěvnost v porovnání s ostatními lety?
 - Co je potřeba vylepšit do příště?
 - Jaký typ projektů by se měl budovat a propagovat?
 - Jaké typy projektů by měly dostávat státní podporu?
- **problém unikátnosti** každého projektu
- **problém měřitelnosti** dopadů projektu z hlediska jeho rozsahu a významu
 - nejasnost zdroje podnětu pro změny
 - problém časového odstupu

Problematika měření výkonnosti

- vnější hodnocení

- **z hlediska spotřebitelského**

- soulad realizované kulturní události s nároky a očekávanými spotřebitelů
 - kvalitativní výzkum mezi návštěvníky i aktéry kulturního života

- **z hlediska kulturní politiky správních celků**

- integrálnost s koncepcí rozvoje kulturního života
 - kvalitativní výzkum, kulturní přesahy, využití potenciálu, využití prostorových kapacit celků

- **z hlediska dlouhodobých dopadů**

- vliv na rozšiřování absorpční kapacity publika
 - kombinace kvalitativního a kvantitativního výzkumu

Problematika měření výkonnosti

- vnitřní hodnocení

- koncept 3E

- **účelnost(effectiveness)**

- hodnoceno je dosažení stanoveného cíle události z hlediska vlastních cílů organizátora a dosahování vnějších prostorově a časově zamýšlených efektů

- **účinnost (efficiency)**

- evaluace hodnotí adekvátnost a efektivitu organizačního zajištění události, metody, postupy a nástroje managementu včetně srovnání vloženého úsilí s dosaženými výsledky

Problematika měření výkonnosti

- vnitřní hodnocení

- koncept 3E

- **hospodárnost (economy)**

- ekonomická část vnitřní evaluace hodnotí využití vlastních zdrojů a efektivitu využití zdrojů vnějších, zpravidla dotačních prostředků poskytovaných v rámci kulturní politiky. Hospodárnost je hodnocena ze strany pořádajícího subjektu i požadavky dané poskytovatelem vnější podpory. Indikátory a kritéria hospodárnosti se mohou odlišovat s ohledem na logiku finančních toků z hlediska donátora či příjemce veřejné podpory

Problematika měření výkonnosti

		Postupy
Kulturní program	Vnitřní hodnocení	Soulad s kulturní politikou, prostorové rozvržení události, management programu, dramaturgická koncepce, celkové ekonomické vyhodnocení programu
	Vnější hodnocení	Spokojenost návštěvníků
		Mediální dopady
		Zvyšování úrovně kulturní spotřeby
		Dopady na kvalitu umělecké produkce
		Analýza externalit a side effects – kulturních, uměleckých, politických a ekonomických – na národní a mezinárodní úrovni

Problematika měření výkonnosti

		Postupy
Kulturní projekt	Vnitřní hodnocení	Účelnost – vazba na širší program v rámci kulturní politiky, struktura a kvalita organizace ve vztahu k očekávaným výsledkům, adekvátní volba cílových skupin
		Účinnost – koncepce, management – koordinace událostí v čase a prostoru, logistika, dramaturgická koncepce, aktéři, cílové skupiny, mediální dopady
		Hospodárnost – finanční vklady a výnosy, proporce finanční účasti z hlediska jednotlivých organizátorů, fundraising, celkové ekonomické vyhodnocení projektu
	Vnější hodnocení	Analýza externalit a side effects – kulturních, uměleckých, politických a ekonomických – na regionální či municipální úrovni; spolupráce aktérů, dosahování synchronních efektů událostí

Problematika měření výkonnosti

		Postupy
Kulturní event (akce, událost)	Vnitřní hodnocení	Účelnost – struktura a kvalita organizace ve vztahu k očekávaným výsledkům
		Účinnost – postupy, nástroje a metody managementu, logistika události v čase a prostoru, dramaturgie, zapojení lokálních aktérů, volba adekvátních metod a nástrojů mediální prezentace
		Hospodárnost – finanční vklady a výnosy, proporce finanční účasti z hlediska jednotlivých organizátorů, fundraising, celkové ekonomické vyhodnocení události
	Vnější hodnocení	Zvyšování kapacity kulturní spotřeby, vliv na kulturní vzdělanost lokálního společenství, dopady na identifikační vazby obyvatelstva k lokalitě a stabilizace obyvatelstva v sídle (regionu), zvyšování atraktivity lokality.

Literatura

PATOČKA, J. A KOL (2017). *Evaluační teorie a praxe v kultuře. Ekonomické hodnocení kulturních událostí a festivalů*. Professional Publishing.

REMR, J. (2013). Srovnání vybraných přístupů k realizaci evaluací. *Evaluační teorie a praxe*.

SCRIVEN, M. (1991). Prose and cons about goal-free evaluation. *Evaluation Practice*, 12(1), 55-62.

ALKIN, M. C. (Ed.). (2012). *Evaluation roots: A wider perspective of theorists' views and influences*. Sage Publications.

GUBA, E. G., & LINCOLN, Y. S. (2001). Guidelines and checklist for constructivist (aka fourth generation) evaluation. Retrieved January, 23, 2010.

WEISS, C. H. (1997). Theory-based evaluation: Past, present, and future. *New directions for evaluation*, 1997(76), 41-55.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

Toto dílo podléhá licenci Creative Commons
Uveďte původ – Zachovejte licenci 4.0 Mezinárodní.

